

Ammattikorkeakoulukirjastojen kuulumisia Melinda-päivä 5.4.2017

mervi.kivirinta@diak.fi

Kysely amk-metatietoasiantuntijoille ja heidän esimiehilleen / kuvailuvastaaville

- Kuvailijoiden määrä, paljonko työajasta kuvailuun
 - Onko kuvailijoilla työnjakoa ja millaista
 - Miten kuvailijat ylläpitävät taitojaan, millaista koulutusta haluaisivat
 - Mitä apuvälineitä käyttävät päivittäin, viikottain, harvemmin
 - Mitä arkeen kuuluu, mikä on tällä hetkellä hyvin, mikä vaatii hiomista
-
- Osa kysymyksistä koski koko kirjastoa – vastasi 20 kirjastoa
 - Yksittäistä kuvailijaa koskeviin kysymyksiin vastasi 41

Kuvailutyön resurssit ja työnjako

Koko kirjastoa koskevat kysymykset (20 kirjastoa)

96 kuvailutyöhön osallistuvaa, joista käyttää kuvailutyöhön työajastaan:

- 49 vähemmän kuin neljäosan
- 34 enemmän kuin neljäosan, vähemmän kuin puolet
- 12 noin puolet tai enemmän
- 1 lähes koko työajan

Työnjako

- Eniten tehtäviä jaettu aineistotyyppittäin tai aihepiirien (opetusalojen mukaan)
- 3 kirjastoa kertoi, että sisällönkuvailua on erillään myös erillään bibliografisesta kuvailusta

Kuvailutyön resurssit ja työnjako

- Viimeisen kahden vuoden aikana on kuvailutyön resurssit vähentyneet 13 kirjastolla ja 7 pysyneet ennallaan, kenelläkään ei ole lisääntynyt
- Syitä vähentymiseen:
 - kehitetty prosesseja sisäisesti, keskitetty
 - eläkkeelle jääneiden tilalle ei ole otettu uusia; lyhytaikaisiin sijaisuuksia ei täytetä
 - kirjaston vastuulle tullut muita töitä – pakko vähentää jostakin entisestä

Taitojen ylläpito tutkinto-opintojen jälkeen

- itsenäisesti manuaaleja ja ohjeistuksia tutkimalla (kaikki)
- osallistumalla kansalliskirjaston koulutuksiin joko paikan päällä tai etänä (kaikki)
- osallistumalla amk-metatietoryhmän koulutuspäiviin joko paikan päällä tai etänä (lähes kaikki)
- olen tutustunut Metatiedon mestariksi -verkkokurssiin (neljännes)
- olen suorittanut opintokokonaisuuksia kirjastoalan oppilaitoksissa (2 vastaajaa)
- Muuten: luetteloimalla, voy-cat -listan keskustelut, Kumea-työryhmän muistiot, Ammus-ryhmä, oman kirjaston metatieto-tiimi ja sisäiset koulutukset

Mieluimmin pidän kuvailutaitojani alan tasalla

- Etäkoulutukset 90 % (kansalliskirjasto; amk-metatietoryhmä)
- Paikan päällä tapahtuvat koulutukset noin 40 % (kansalliskirjasto; amk-metatietoryhmä)
- itsenäisesti manuaaleja ja ohjeistuksia tutkimalla (53 %)
- Verkko-opinnot (noin neljännes)
- Kirjastoalan oppilaitosten koulutus (0 %)
- Muuten: työyhteisön kanssa pohtimalla ongelmatapauksia tai kysymällä ulkopuolisilta guruilta; vertaisoppiminen; työkaverit

Lisätaitoja tarvitsen

- E-aineiston kuvailu (32)
- RDA:n teoria, rakenne (30)
- Monografioiden kuvailu (17)
- AV-aineiston kuvailu (11)
- MARC 21:n käyttö (9)
- Musiikin kuvailu (5)
- Muuta: apuvälineiden käyttö; kongressin kirjaston asiasanojen käyttö; Toolkit; RDA:n soveltaminen; e-aineiston kuvailussa kansallisten käytänteiden hajanaisuus ja ohjeistuksen "avoimuus"

Kuvailun apuvälineiden käyttö

% vastaajista				
	Päivittäin	Viikottain	Harvoin, en ollenkaan	
RDA Toolkit	8	24	44	
MARC 21 -sovellusohje	53	44	24	
MARC 21 -formaatin suomenkielinen käännös	28	41	33	
Kuvailusääntöpalvelun asiakaswikiä (ed. ohjeiden lisäksi)	6	46	33	
Melinda - kirjastojen yhteinen metatietovaranto (KIWI-asiakaswiki)	11	41	51	
Melindan toimintaohje (on osa ed. wikiä)	14	35	33	
Finto	89	39	7	
<i>Muuta</i>				
<i>(Musiikkiaineiston kuvailuohje, LCSH, oman kirjaston laatimat ohjeet, Viaf, kustannusrekisteri, World Cat, koulutusaineistot, RDA työohje painettu monografia, erityisesti Kumean RDA-ohjeet, eri aineistojen RDA-sovellusohjeet, esim. AV-ohjeet)</i>				

Miten olet kokenut viime aikojen kuvailutyön - mm. RDA-luettelointiin siirtymisen? Miltä arki tuntuu nyt? Mitkä asiat ovat hyvin, mitkä tarvitsisivat vielä hiomista?

RDA:han siirtyminen

- Koulutukset ovat olleet vaikeaselkoisia – käyttöönotto liian nopeasti ilman kunnan sovellusohjetta
- RDA Toolkit on erittäin vaikeaselkoinen. Joskus huomaa pyöriväni siellä luupissa, kun ohjeessa on linkki aina seuraavaan RDA-lukuun ja päädyn lähtöpisteeseen saamatta lopulta selvää haluamastani asiasta.
- Marc sovellusohjeessa on joitakin sellaisia ilmaisuja, että ei aina ymmärrä. Haettava esimerkkejä Melindan uudesta aineistosta.
- Ohjeistus on epäselvää/vaihtelevaa ja niitä on paljon. Ihmiset tulkitsevat ohjeita eri tavoilla. Musiikinkuvailussa on paljon avoimia kysymyksiä vaikka RDA-kuvailua tehdäänkin.
- RDA turhauttaa, koska sen etuja ei nähdä nykyisissä järjestelmissä.
- ei ole vielä "homma hanskassa". Koko ajan joutuu tarkistamaan asioita.
- Paljon on esimerkkejä, mutta kuitenkin juuri se esimerkki puuttuu, jota olen etsimässä; muiden töiden ohella luetteloidessa ei ole paljon aikaa lukea ja paneutua ohjeisiin kunnolla. Etenkin toolkit vaatisi kunnollista paneutumista.

- RDA:han siirtyminen on sujunut suhteellisen hyvin. Ohjeiden tutkiminen ja perehtyminen on alati välttämätöntä.
- RDA:han siirtyminen on kuitenkin näin pienin muutoksin mennyt ihan hyvin.
- Arki sujuu tavallisten painettujen monografioiden RDA-kuvailussa yleensä ihan hyvin.
- RDA on lisännyt uutta mielenkiintoa työhön haasteiden ohella. Ei ole kuitenkaan ollut mitään ylivoimaisia ongelmia sen kanssa.
- RDA:han alkaa pikkuhiljaa "tottumaan" ja hallitsemaan sitä. Työ on enemmän tarkkuutta ja aikaa vievää työtä aikaisempaan verrattuna.
- Hyvin on alkanut mennä ja aineisto jota kuvailen ei ole mitenkään vaikeaa.
- RDA:n mukanaan tuomat muutokset vaativat mm. uudenlaista tarkkuutta, mutta eivät ole olleet ylitsepääsemättömiä. Kirjastojärjestelmässä muutokset on yritetty huomioida valmiiksi niiltä osin, miltä nykyinen järjestelmä antaa myöten.
- Muuten korjausten ja niiden tarpeellisuuden ilmoittaminen voy-cat -listalla on mielestäni hyvä juttu; vaikka tapaus ei koskisi omaa aineistoa, hyvin usein viesteistä saa itselle vinkkejä omaan luettelointityöhön.
- RDA on edelleen hataraa, mutta eipä haittaa, kun Melindassa on niin hyvin luetteloituja tietueita, melkeinpä poimin tarvitsemani sieltä.

- Käytännön ohjeistukset (esim. Kumea, Talonmiehen tuokiot) ovat arvossaan. Jatkaa näitä!
- Metaväen verkostoituminen on minusta hyvin tärkeää, jotta tuntuisi turvalliselta kysyä myös tyhmiä kysymyksiä.
- Luettelointiin jää itselläni niukasti aikaa. Melinda-yhteistyö on hyvä asia kyllä ja nopeuttaa luettelointia usein.
- Hyvä kun on verkostoja ja voi aina kilauttaa kaverille.
- KK:n verkkokoulutukset ovat nyt menneet parempaan suuntaan, eli viime koulutus tuntui jo melko konkreettiselta (konsolipelit ym).
- Kuvailutyö on periaatteessa mukavaa ja helppoa, mutta niin moni asia vaatii tarkennusta ja selvitystä; paljon pitää selaila ohjeita ja etsiä niitä eri paikoista.

”Kansallisilta ryhmiltä toivoisin selkeitä ohjeita ja kuvailun keventämistä. Koulutusta ei voi olla liikaa”

Ohjeistukset käytännönläheisiksi, määrä vähemmäksi

- Esimerkkejä saisi olla enemmän esim. MARC 21 –sovellusohjeessa
- Käytännölliset, aineistolähtöiset ohjeet olisivat käyttökelpoiset
- Suoraviivaisempaa kokonaisuutta olisi helpompi hallita.

Luetteloinnin keventäminen

- Kirjastokohtaisten tietojen lisääminen metatietotietueeseen on ärsyttävää, tietueet kasvavat hirmu pitkiksi. Kirjastokohtaiset tiedot voisi merkitä paikalliskantaan, mihin ne kuuluvat niin muiden ei tarvitsisi myöskään droppailla niin paljon kenttiä.
- Luettelointia pitäisi silti minusta keventää, erityisesti musiikin osalta RDA onkin tuonut lisää ja yksityiskohtaisemmin kirjattavia tietoja (esim. soitinkokoonpanot).
- Välimerkit ja loppupisteet, jotka ovat loppujen lopuksi tiedonhaussa aivan merkityksettömiä. Voisiko tällaisiin lillukanvarsiin tulla ratkaisu? Kiinteiden kenttien koodien merkityksien avaaminen olisi myös tehtävä jotenkin helpommaksi. Mitkä asiat ovat pakollisia välitasolla? Mitkä kuuluvat täydelliseen tasoon?
- Tuntuu siltä, että aivan turhaa tietoa laitetaan tietueisiin

Koulutus

- Olisi halu opiskella enemmän, mutta aikaa ei ole riittävästi.
- Kentällä kuvailijat tarvitsisivat enemmän opetusta RDA Toolkitin käyttöön
- Toivoisin lisää e-aineistoihin liittyvää koulutusta.
- Käytännön kuvailukoulutukset ovat hyviä, niitä saisi olla enemmänkin.
- Koulutukset ovat nyt olleet aika spesifejä aiheiltaan. Onko suunnitelmassa pitää taas mahdollisille uusille luetteloijille tietoisuuksia RDA:n perusasioista?
- Ehtisikö joku päivittää metatiedon mestariksi -kurssia RDA-aikaan?

Laatu

- Kansallinen yhteistyö ja Kansalliskirjaston koordinointi on kaikessa moninaisuudessaan hyvää kun vain kaikki noudattaisivat yhteisiä sopimuksia ja linjauksia.
- Luetteloinnin laatu olisi tärkeää (noudatetaan sovittuja sääntöjä)
- Kaiken kaikkiaan painottaisin vieläkin enemmän kansallisesti yhteisten käytänteiden noudattamisen tärkeyttä.

Muuta

- Päästäisiinkö sähköpostilistaviestittelyistä johonkin pilveen tai muulle alustalle? Erillisten sähköpostiviestien seuraaminen kuormittaa.
- Kansalliskirjasto/Fennica voisi tehdä ylimpänä auktoriteettina muutokset, linjaukset ja päätökset - eikä asioita käsiteltäisi postituslistoilla. Toivomme, että ensin epäselvästä asiasta otettaisiin yhteyttä Fennicaan, josta sitten tehtäisiin muutos Melindaan ja tiedotettaisiin asiasta kirjastoille
- RDA Toolkitin käyttö erillisine kirjautumisineen on raivostuttavaa ja siellä käyn vain äärimmäisessä hädässä!
- E-aineistojen luettelointi kannattaisi järjestää kansallisesti keskitetysti.
- Toivottavaa olisi, että jos lisää niteen omaan tietokantaansa, samalla kuvailisi tietueen myös alephissa eikä jätä varsainaista kuvailutyötä toisten tehtäväksi.
- Toivottavaa olisi, että takautuvasti ei korjata RDA-tietueiksi sellaisia tietueita, joissa pääkirjaus muuttuisi

Kiitos!